

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

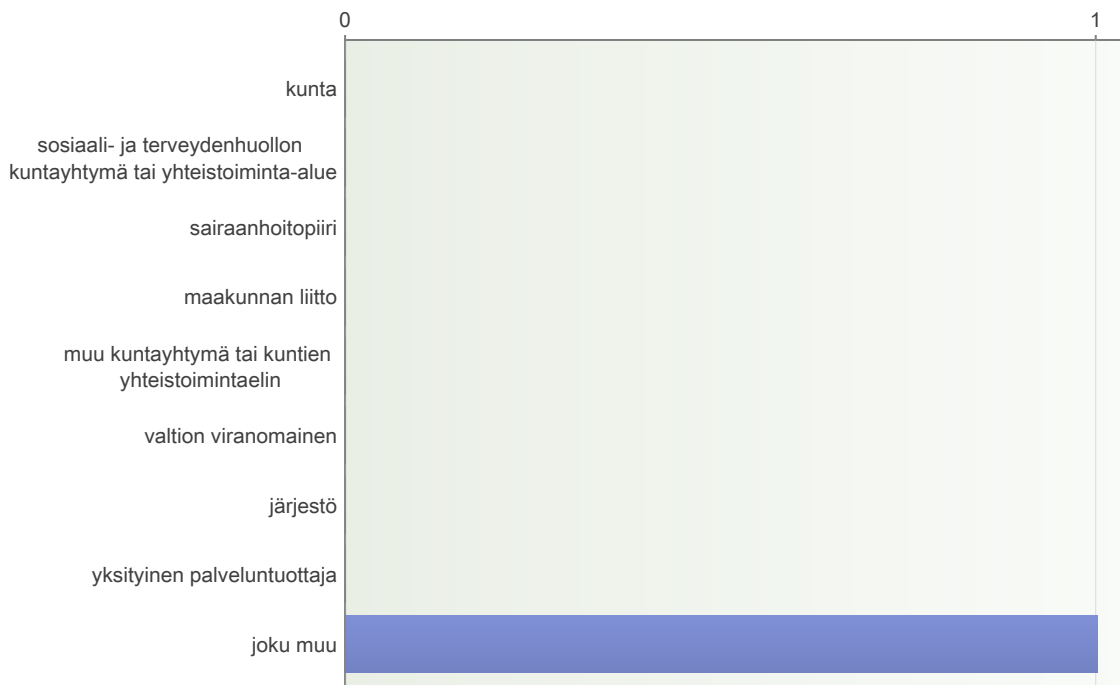
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Laurea ammattikorkeakoulu	Petri Tani	Petri Tani, petri.tani@laurea.fi, 0403543617		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

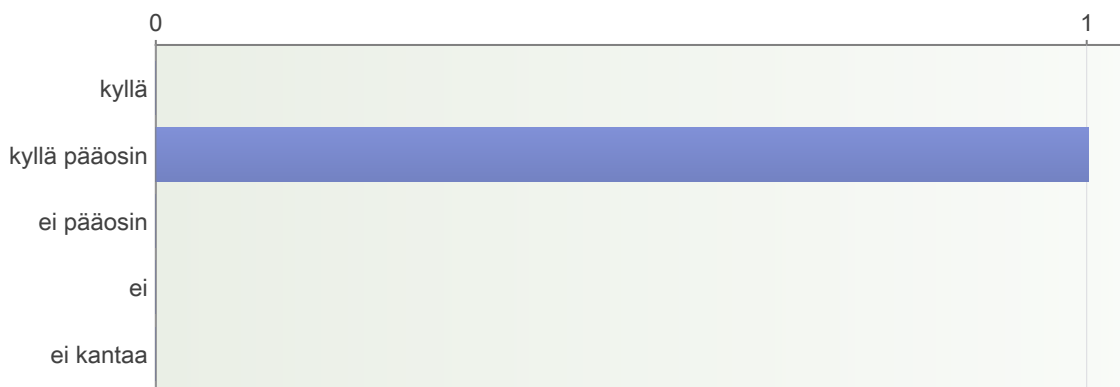

Avoimet vastaukset: joku muu

- ammattikorkeakoulu

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

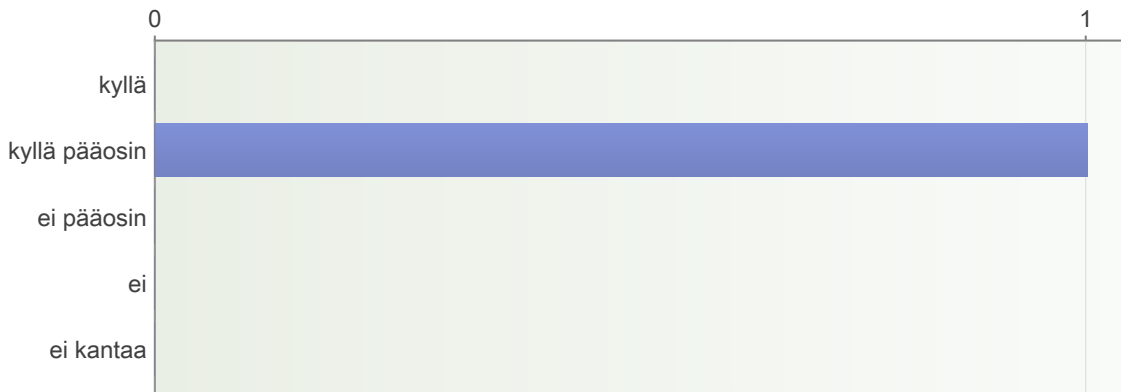
Vastaajien määrä: 1

- Laurea ammattikorkeakoulun näkemyksen mukaan valinnanvapauslailla voidaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja ja palveluiden yhdenvertaista saatavuutta, mutta tämä edellyttää vahvaa sosiaali- ja terveyspalveluiden integraatiota ja moniammatillista toimintaa erityisesti peruspalvelutuotannon (SOTE - keskus) tasolla. Valinnanvapaus lisää tarvetta uuden tyyppiseen asiakkaan palveluohjaukseen, riskiasiakkaiden tunnistamiseen, hyvää asiakkuuksien hallintaa sekä SOTE talouden hallintaa. Markkinaehtoistumisen myötä tarvitaan neutraalia tietoa, ei markkinointiviestintää, saatavilla olevista palveluista, niiden vaikuttavuudesta, hyödystä, tehokkuudesta, laadusta ja kustannuksista. Nämä edellytykset vaativat lisäpanostuksia niin työelämässä jo olevien kuin ammattiin opiskelevien koulutukseen.

Maakunnan rooli on merkittävä (järjestäjänä ja rahoittajana), uhkan tavoitteiden toteuttamiselle muodostaa se, jos maakunnista muodostuu hyvin erilaisia toimijoita. Maakuntien tulee hallita oman alueensa markkinaehtoistumista ja tarvittaessa puuttua epätarkoituksenmukaiseen tai muuten SOTE -tavoitteiden vastaiseen toimintaan.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

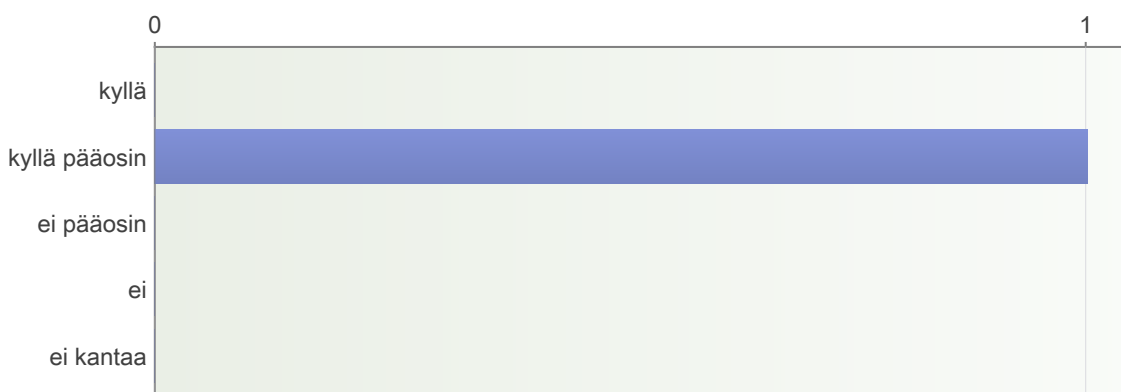
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laurean näkemyksen mukaan SOTE -uudistus ja valinnanvapaus edistävät huomattavasti kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia omia palveluita koskeviin ratkaisuihin. Sosiaali- ja terveystalouden markkinaehtoistaminen tuo mukanaan monituottajamallin, missä perinteisen julkisen toimijan rinnalla nähdään muita palveluiden tuottajia. Tämä edistää kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia, mikä parhaimmillaan voisi tuottaa jopa uusia palveluinnovaatioita. Laurea ammattikorkeakoulu kantaa erityistä huolta niistä, jotka eivät ole kykeneviä tekemään itsenäisiä valintoja, vaan tarvitsevat tukea päätöksen teossa. Miten näissä tilanteiseissa taataan kansalaisen oikeusturva ja tasa-arvoisuus?

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

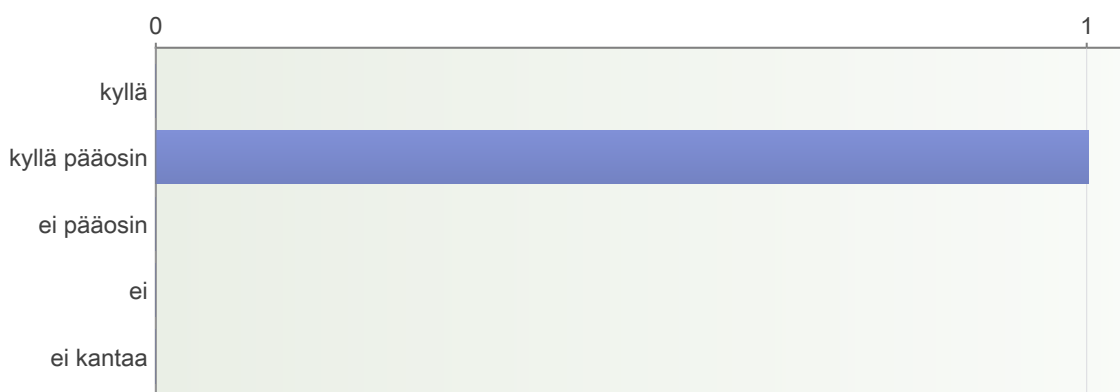
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveystalveluiden markkinaehtoistuminen lisää erilaisten toimijoiden määrää. Jotta asiakas pystyy tekemään valintoja, on ensin oltava riittävä määrä tarjontaa, jopa ylitarjontaa, jotta valintoja pystytään tekemään. Tässä suhteessa maakunnan ja sen alueen asukkaat voivat olla hyvin eriarvoisessa tilanteessa. On selvää, että harvaan asutuille ei SOTE uudistuksenkaan myötä pystytä synnyttämään sellaisia toiminnallisia edellytyksiä, että laajamittainen palvelutuotanto olisi mahdollinen. Lähtökohtaisesti lakiluonnos siis antaa hyvät edellykset asiakkaalle hakeutua omaan tilanteeseensa sopivaan palveluun.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

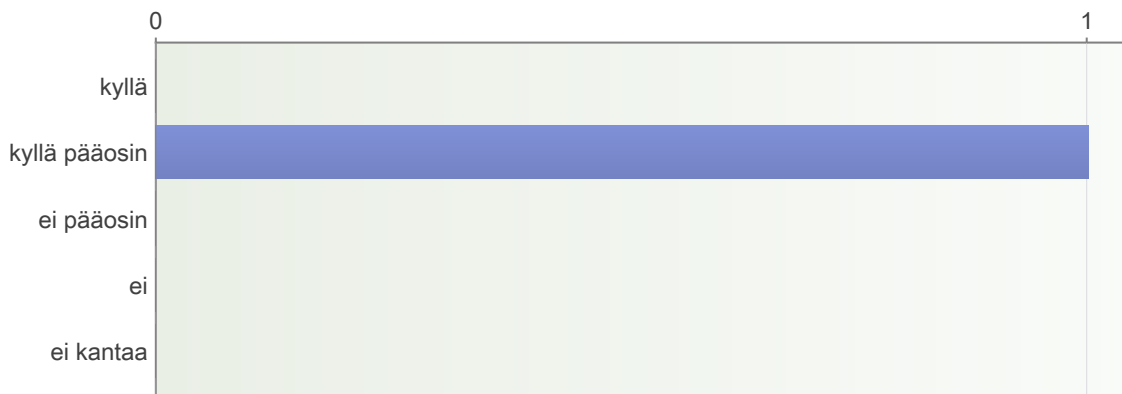
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveystalveluiden vahva integraatio on lähtökohtana paljon ja laaja-alaisia palveluita tarvitsevien asiakkaiden kohdalla. Jotta tähän tavoitteeseen päästään, vaatii se uutta osaamista, henkilön asennoitumista moniammatilliseen työskentelyyn ja uusia moniammatillisia palveluprosesseja sekä ennen muuta yhtenäisiä tietojärjestelmiä. Laurea ammattikorkeakoulu kantaa erityistä huolta siitä, että nykyinen, varsin "siiloutunut" toimintamalli voi siirtyä myös tulevaan, mikä osaltaan rapauttaisi SOTE uudistuksen keskeiset yhteiskunnalliset tavoitteet.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

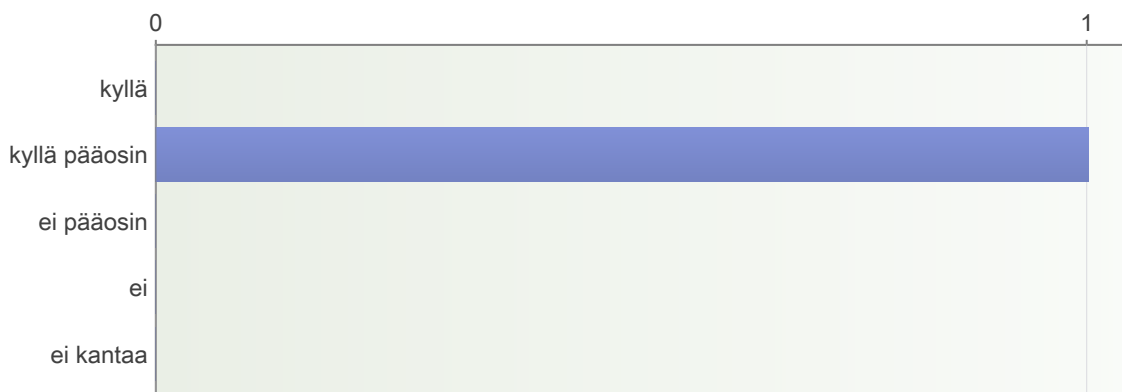
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan rooli on tässä keskeinen. Lakiluonnoksen perusteella mahdollisuudet tähän kuitenkin paranevat oleellisesti, tosin pelkkä lainsäädännön muutos ei riitä, vaan tarvitaan hyviä toimintamalleja integraation toteuttamiseen sekä erinomaista järjestämisoosaamista. Tämä on iso haaste tuleville maakunnille!

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohtaisesti lainsäädäntö antaisi maakunnille riittävät oikeudet ja velvollisuudet järjestämisvastuun toteuttamiseen. Maakunnille annettu harkintavalta voi johtaa siihen, että meillä on käytännössä 18 hyvin erilaista maakunta järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta, mikä osaltaan voi heikentää SOTE uudistuksen yhteiskunnallisia tavoitteita sekä kansalaisten asemaa.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

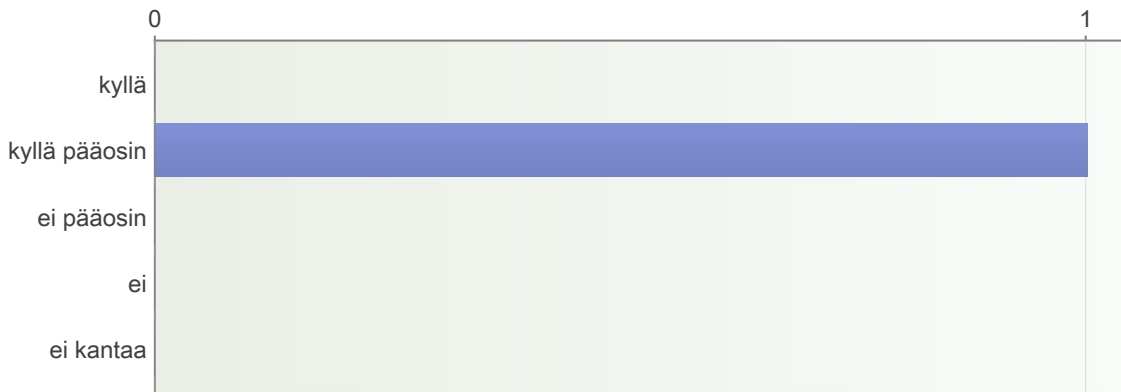
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laurea ammattikorkeakoulun näkemys on, että kansalaisten valinnanvapaus ja siihen liittyvä sosiaali- ja terveyspalveluiden markkinaehtoistuminen ovat omiaan lisäämään kilpailua, kannustamaan eri toimijoita innovoimaan uusia tapoja tuottaa palveluita, ottaa asiakas mukaan palveluiden kehittämiseen sekä tuottamaan palvelut entistä kustannustehokkaammin. Asiakaskokemus nousee keskiöön, mikä saattaa johtaa SOTE uudistuspositiivisempaan ilmapiiriin, mikä osaltaan edesauttaa edelleen SOTE palveluiden kehittämistä tulevaisuudessa.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

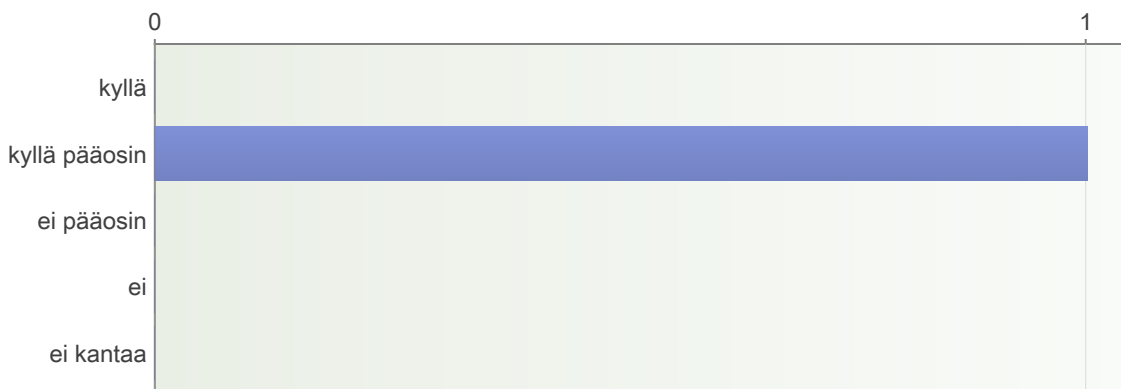
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laurea ammattikorkeakoulun mielestä kustannusten kasvun hillinnän tavoite voidaan saavuttaa vain vahvalla sosiaali- ja terveyspalveluiden integraatiolla tilanteessa, missä volyymikehitys olisi maltillinen. Sosiaali- ja terveyspalveluiden markkinaehtoistumisessa ylitarjonta (ylivolyyymi) voi muodostua uhkatekijäksi. Tähän tarvitaa vahvaa SOTE -talouden osaamista ja ymmärtämistä. Laurea ammattikorkeakoulu on jo tehnyt avauksia SOTE talouden osaamisen vahvistamiseksi niin järjestämisen kuin tuotannon tasolla. Sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottavuus on kehittynyt Suomessa heikosti ja näin ollen tuottavuuden parantaminen on mahdollista. Suomessa suurin osa sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista kertyy pienelle osalle väestöä. Nykyjärjestelmän suurin puute on "siiloutuneisuus" sekä asiakastiedon pirstaleisuus. Kustannusten kasvun hillintään päästään vahvan SOTE integraation, moniammatillisuuden, asiakastietojärjestelmien ja SOTE talouden osaamisen sekä asiakkaan palveluohjauksen kautta.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suomeen on syntymässä 18 hyvin erilaista maakuntaa, joiden mahdollisuudet hyödyntää erilaisia tuottamisvaihtoehtoja SOTE palveluiden järjestämisessä poikkeavat toisistaan. Kansalaisten yhdenvertaisuuden näkökulmasta tämä asia tulisi nostaa paremmin esille. Maakunta voi myös säädellä omaa tuotantoaan varsin vapaasti, mikä voi olla este luonnolliselle markkinaehtoiselle palveluiden kehittymiselle.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

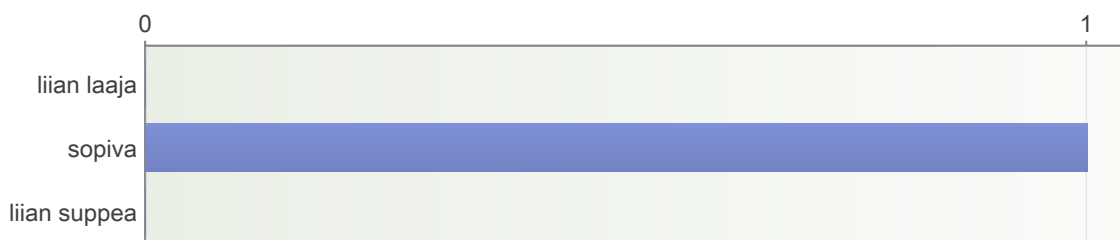
22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laurea ammattikorkeakoulu esittää huolensa sosiaalipalveluiden laajuudesta suhteessa terveystalouteen SOTE keskuksissa. Riskinä on, että SOTE keskuksista muodostuu pelkkiä terveyskeskuksia, jolloin SOTE integraation tavoite ei täyty. Sosiaali- ja terveystieteiden tulee olla kiinteä osa asiakassuunnitelmaa, jolloin varmistetaan siitä, että asiakas saa tarvitsemansa palvelukokonaisuuden.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

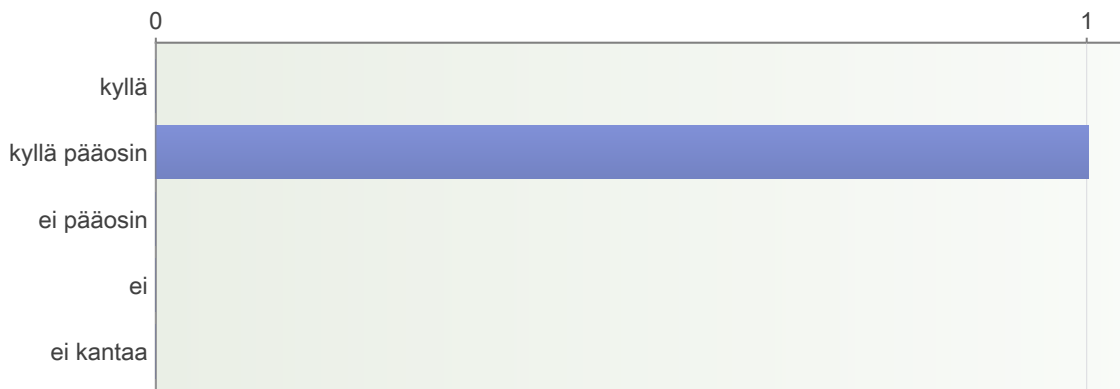
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laurea ammattikorkeakoulu pitää nyt esitettyä palveluvalikoimaa erittäin kattavana.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

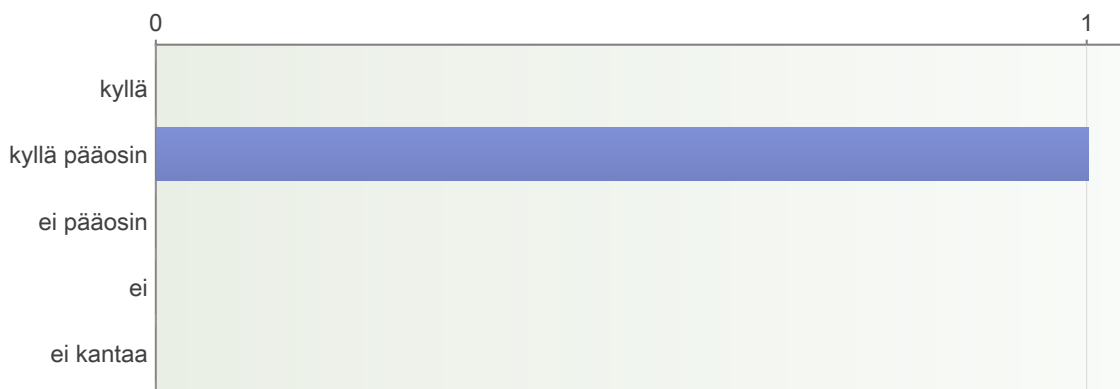

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

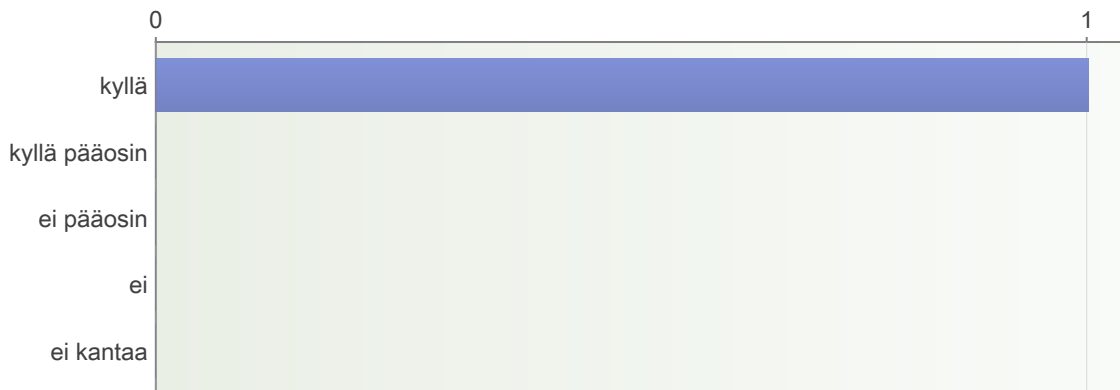

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

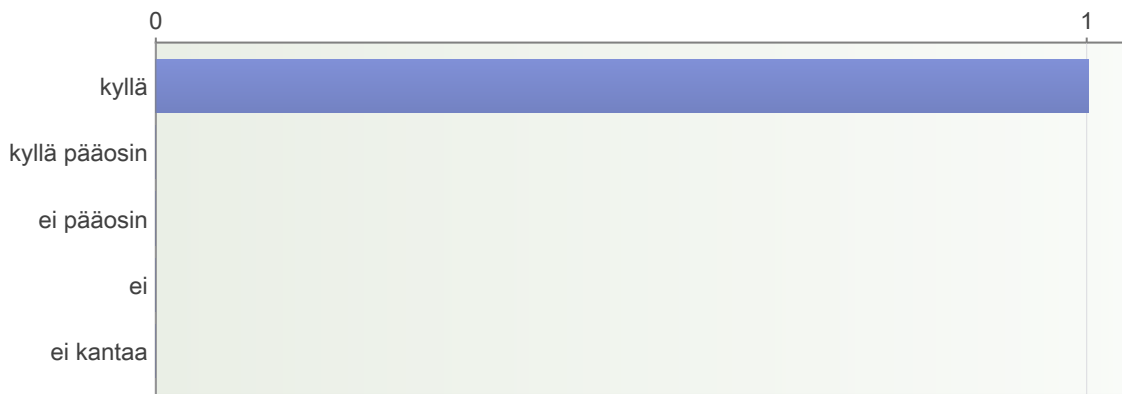
30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laurea ammattikorkeakoulu toteaa, että säännökset sosiaalihuollon osalta ovat tarkoituksenmukaisia ja riittäviä, mutta ongelmaksi saattaa muodostua SOTE -keskuksen ja maakunnan välinen yhteistyö, jonka tiivistämistä lakiluonnoksessa esitetään, varsinkin tilanteessa, missä SOTE keskustoimija on yksityinen tai SOTE keskus on pieni, eikä edellytyksiä yhteistoiminaan ole esim. tilojen ja aukioloaikojen suhteen. Mielestämme tämä vaatiin vielä täsmennyksiä.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

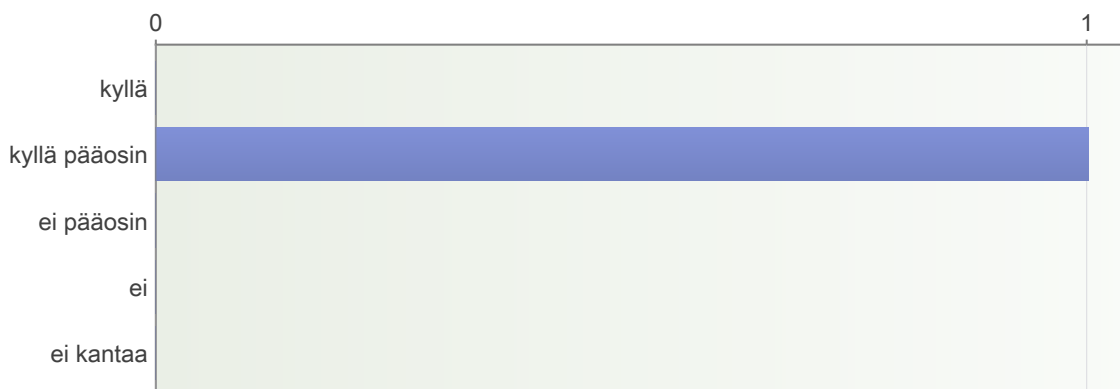
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laurea ammattikorkeakoulu toteaa, että asiakassetelin käyttöönottoa nyt esitetyssä laajuudessa ja muodossa on vaikeasti arvioitava kokonaisuus. Maakunnissa tullaan tarvitsemaan monipuolista ja laaja-alaista SOTE talouden osaamista, alueen eri toimijoiden vahvaa tuntemusta sekä oikeiden palvelutarpeiden tunnistamista ja kokonaisuuksien hallintaa sekä tiedolla johtamista.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

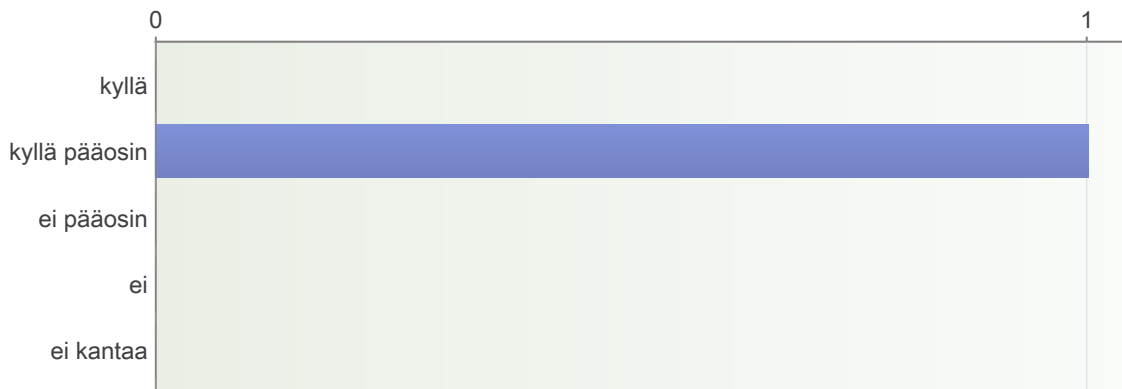
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnille jää paljon harkintavaltaa omalla aluella, mikä voi johtaa kansalaisten hyvinkin eriarvoiseen asemaan suhteessa muihin maakuntiin. Tätä riskiä tulisi ennakoida lainsäädännössä selkeämmin.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

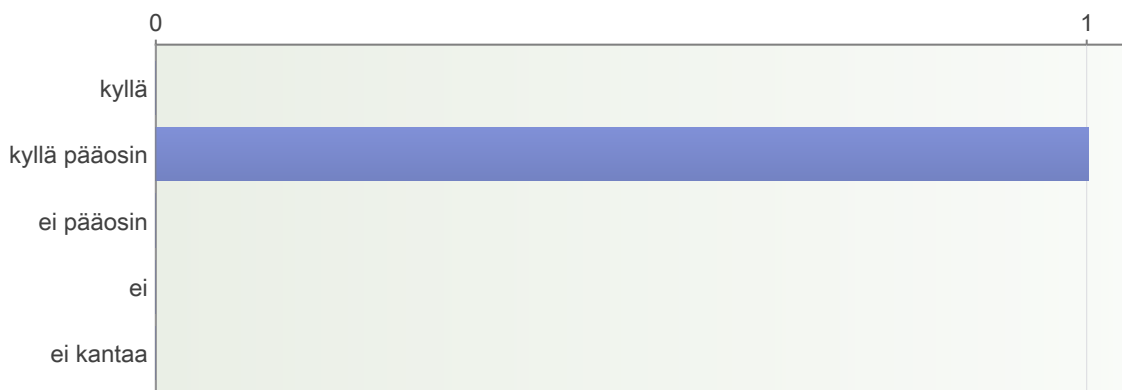

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

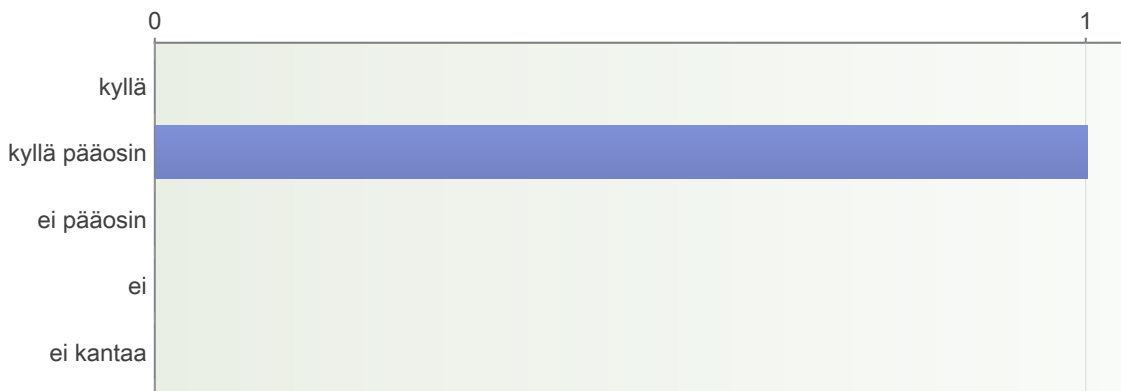
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnille jää paljon harkinta- ja päätäntävaltaa asiakassetelillä hankittavien palveluiden suhteen. Tämä saattaa johtaa kansalaisten näkökulmasta hyvinkin eriarvoiseen tilanteeseen, riippuen siitä, missä maakunnassa asuu. Laurea ammattikorkeakoulu toteaa, että tämän tyyppinen kehitys olisi omiaan turmelemaan SOTE uudistukselle asetettuja tavoitteita sekä olisi vastoin perustuslakivaliokunnan korostamaan kansalaisten yhdenvertaisuutta.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnille jää huomattavasti harkinta- ja päätösvaltaa suhteessa asiakasseteliin.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

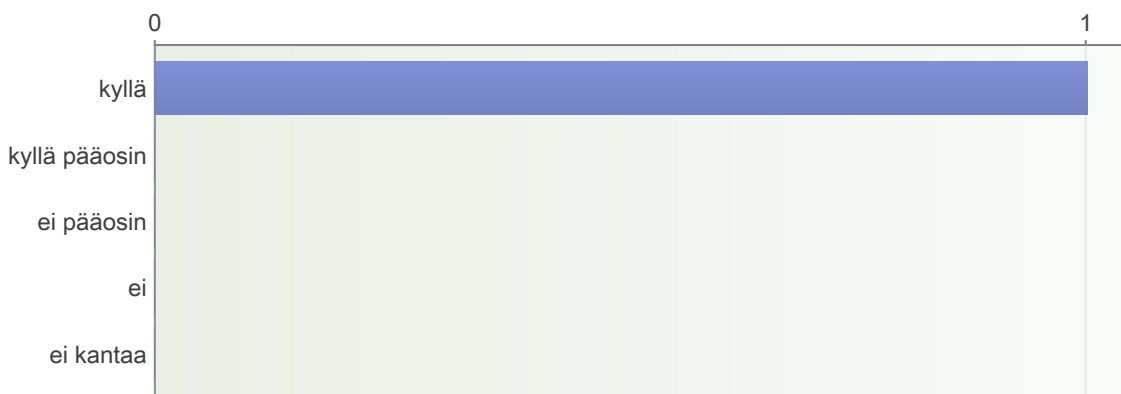

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

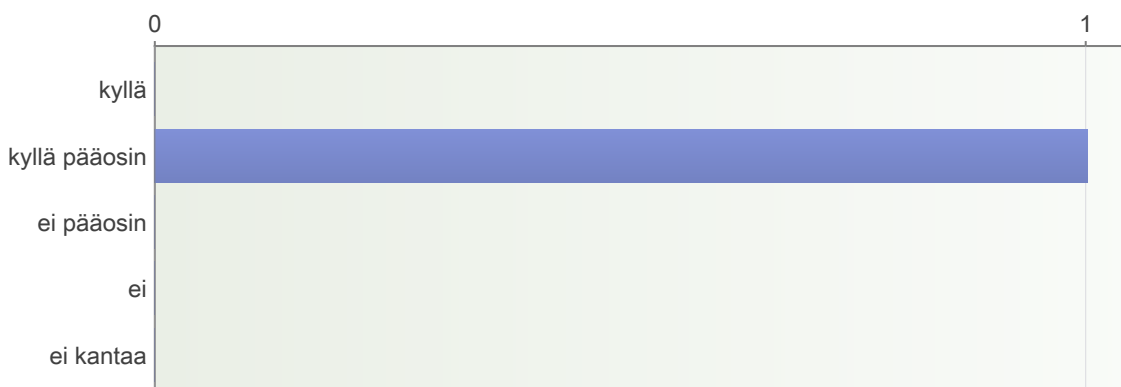

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

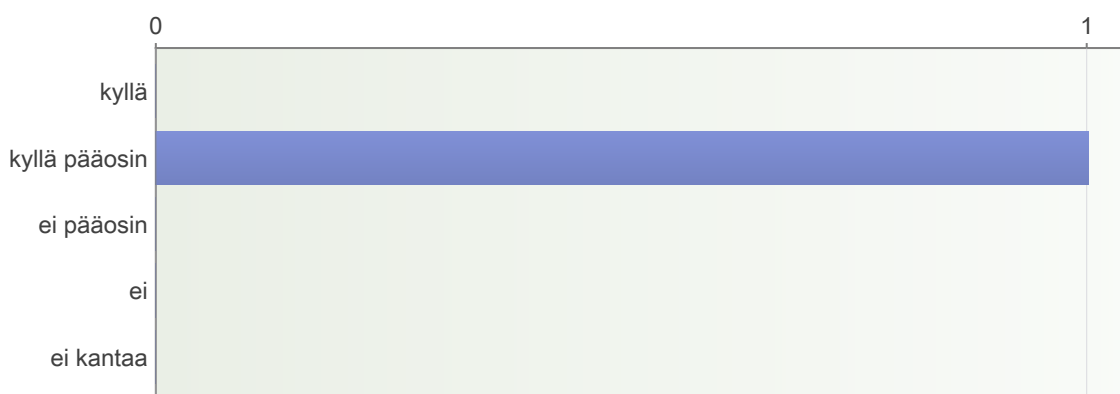

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

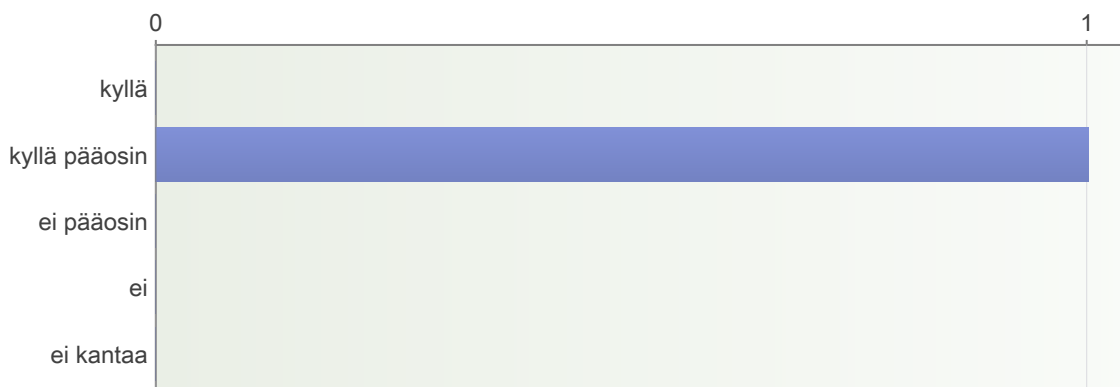
Ei vastauksia.

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

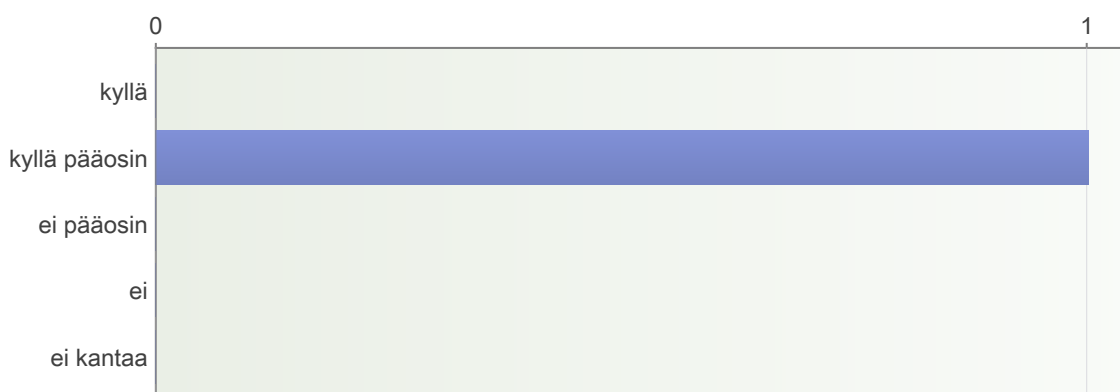
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

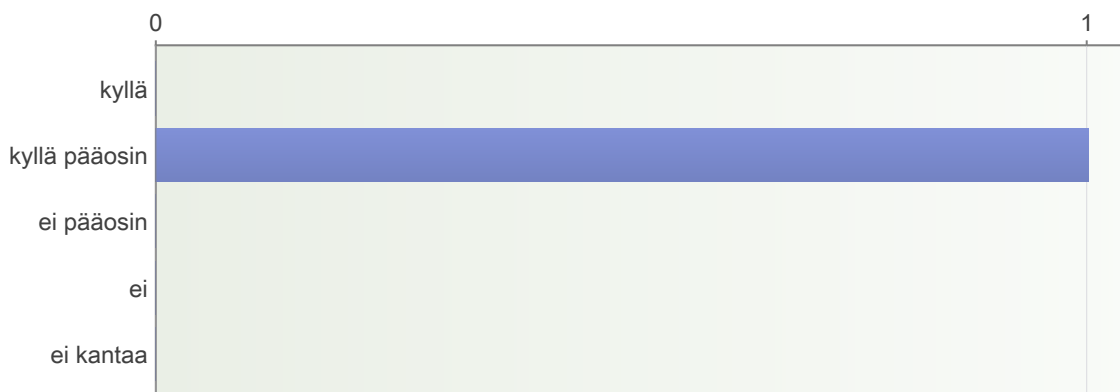

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

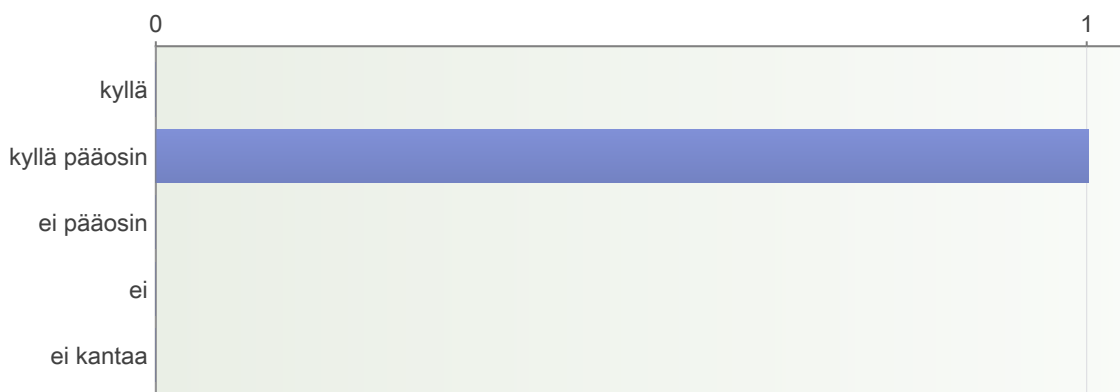

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

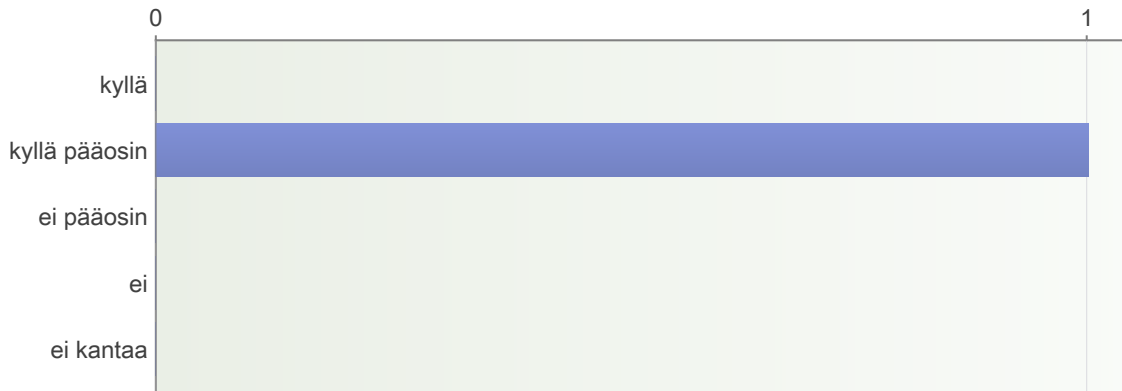

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

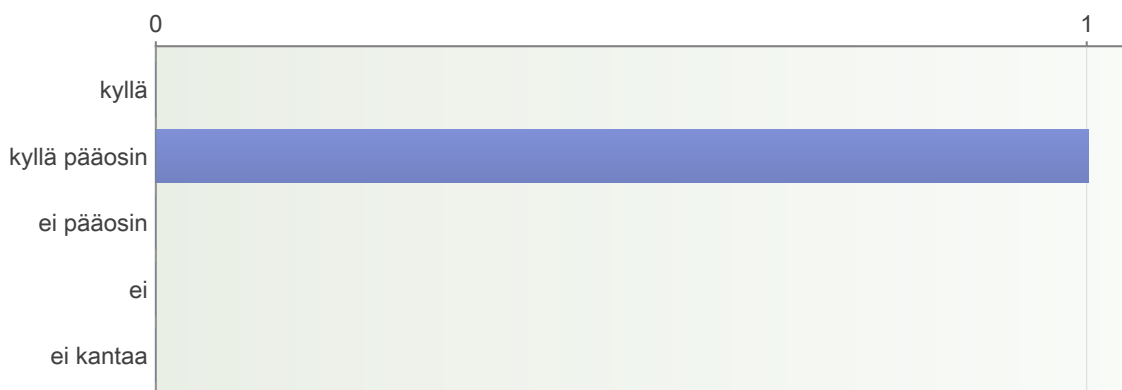

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

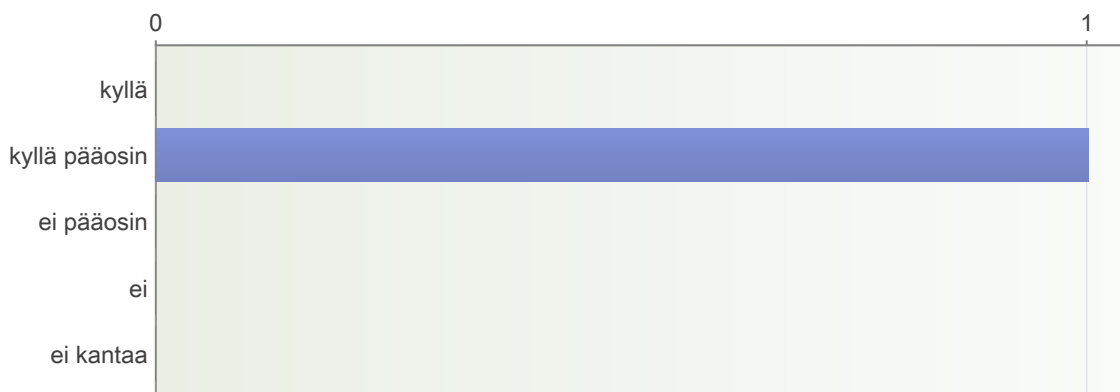

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

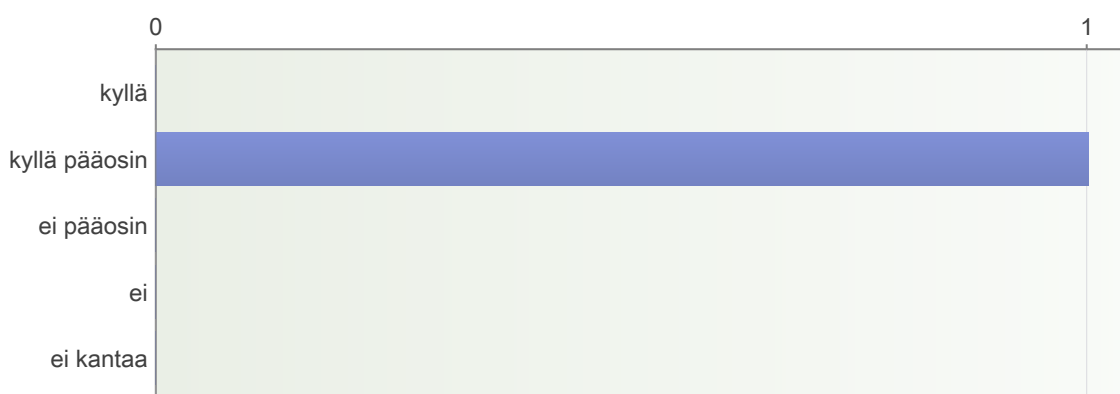

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

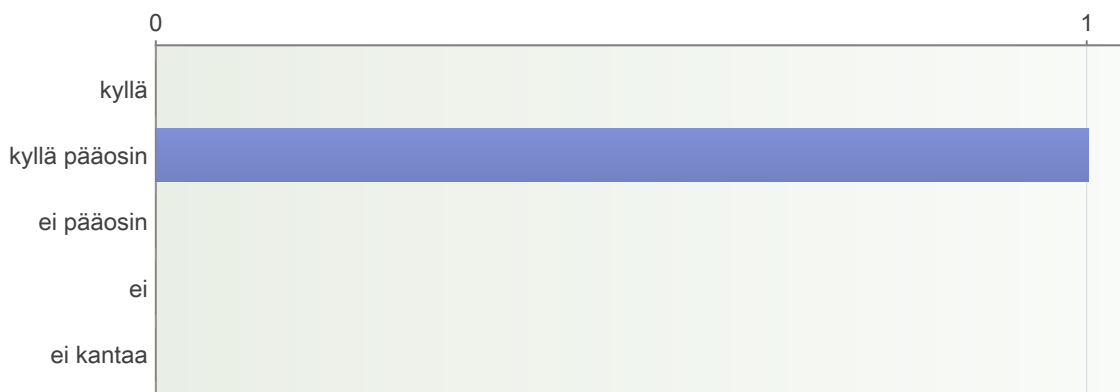

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

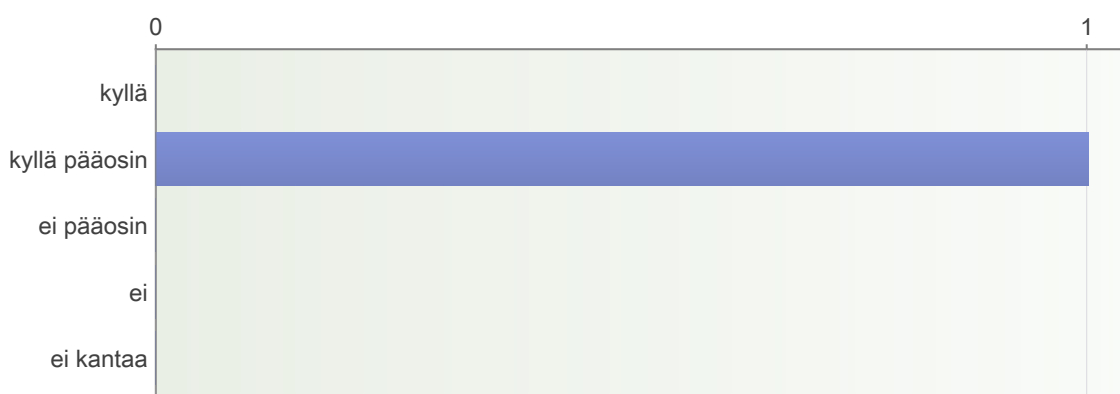

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- SOTE uudistus on myös merkittävä työelämän ja osaamisen murros sosiaali- ja terveysalalla. Sosiaali- ja terveyspalveluiden integraatio, digitalisaatio, monituottajamalli, vahva SOTE talousosaaminen jne. haastavat meitä arvioimaan nykyisten tutkintojen tuottamaa osaamista suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin. Sosiaali- ja terveyspalveluiden markkinaehtoistuminen valinnanvapauden kautta asettaa uusia haasteita. Palveluohjaus ja asiakaskokemus ovat nousemassa keskiöön, työtä johdetaan ja arvioidaan uudella tavalla.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.